

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

B mentetlen levelek nem fo-
gadtnak el.
Kéziratok nem adatk vissza.

Előfizetési díj:

Egkötésre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Egy évre 1 ft.
Egyes más árá 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Jánosi-utca 35.,
illetve Kispást-tér 4. sz. alatt
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide
intézendők a kiadóhivatalt illető
előfizetési pénz-, hirdetésmény-,
nyiltér- és egyéb felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy háromhasábos potsor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Jánosi-utca Ozikora-féle házban, nem különben minden hazai pósthivatal.
Az előfizetési pénzek legzélszerűbben posta-utalvány úján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Pártoljuk a magyar ipart.

E lapok mult számában említés történt a magyar-lisztről és magyar-posztóról, mint az igényeknek tökéletesen megfelelő gyártmányokról. Helyén valónak találjuk, hogy a sajtó pártfogásába veszi a magyar ipar termékeit, mert e téren nemesak az állam kormányának kell megtennie minden lehetőt, de szükségünk van egy szélesebb körű társadalmi akcióra is, hogy valaha némi sikert konstatálhassunk.

A közelebb lefolyt országos vásár alkalmával szomorú tapasztalatokra jutottunk. Széles vásártereinken felállított száz meg száz féle sátorban nemesak idegen arczokat, hanem idegen áru-cikkeket is láttunk; ruha raktárak egész sora, olasz kések, cseh üvegesek, magyar tótok morvaországi karton-gyártmányokkal, hat és tizenháromkrajczáros bazárok esecesebecsékkel, ingombokkal, gyermekjátékokkal, melyeknek oleső ezikkeiből számtalan külföldi élelmes gyáros lett milliomossá stb. áraszták el legfőbb kereskedelmi terünket, míg a mi kereskedő iparosaink szerte szórva, a melléku.czákba kénytelenek meghuzódni szerény árucikkeikkel, melyek azonban, mint a tapasztalat is bebizonyította, minőségre messze túlhaladják a külföldieket.

Ez a magyar indolentia!

Befogadja az idegent, felajánlja neki a maga helyét s míg ő szerényen fölré vonul: a vendég nem restelli feltárni értéktelen holmiját s ezt úgy mint legfinomabb párisi és bécsi cikket kínálni a tapasztalatlan vevőknek!

Igy vagyunk például a bőrgyártmányokkal is; ez iparágban századok óta állanak első helyen a magyar mesterek s mégis a brünni és karlsbadi cipők egész halmaza található városunkban.

TÁRCZA.

A közvélemény lóczájáról.

Megvallom, hogy engem nagyon bánt az a figyelmetlenség, melyet a városunkban megjelenő most már mind a három hetilap tanúsít. Szemben a városunkban közügyelem tárgyát méltán tevő közvélemény lóczájával, — tulajdonképen a városház előtti ülő pad látogatóival. — amaz érdeklődés, mely e körül az élető tavasz kinyíltta óta a nap minden órájában mutatkozik, — valóban különös hogy eddig megfigyelés nélkül maradt.

En legalább, ki mind a három lapot olvasom, erről említést nem hallottam. — pedig lehetetlen, hogy ennyi minden rendű és rangú egyén beszélgetése, tudakozódása, sőt esekelménye ne szolgáltatna kellő alapot és fontos tárgyat, melyekkel e lapok nem csak telítetnének, de az ott gyakran előforduló általános érdekű ügyek felől értesülve, még a résztvevők is örömmel ne fogadják: pedig esodolatos, hogy e lapok szerkesztői és munkásai is — ruha nap, hogy nem is egyszer, de reggel, délben, délután és este is — mindenben részt ne vennének e tárgyalásokban. Az ülőpadot, a közvélemény lóczáját, ők is csak úgy ölelgetik, mint a többiek. — és még sem bírtak odaébredni eddig, hogy az itteni vita tárgyairól elmélkedve, komoly ezikkeket nem készítettek ezekről, pedig ne mosolyogjon senki, ezekből fény áradhatott ki, igazi fény, mindnyájunk javára kihathatna: de ha a sült galambot várjuk, ha mindig csak a kész asztalhoz vágyunk, akkor nem születethet semmi, és ezen felül az a kiállhatatlan, pikáns és földig sújő ezimezés is, hogy e lócza, nem közvélemény, hanem pletyka-pad, eltorlított aligha fog, míg ha a munkát bírók csakugyan fellépnek, és a viták eredményét leírják, kiadják, ha látni fogja e nagy publikum, hogy hiszen ez tényleg közérdekű telep, ez tiszteletet érdemlő hely — urak! — akkor e hely és publicuma talán még a halhatatlanság koszoruját is reménylheti, nem csak reménylheti, hanem el is nyerheti.

Hiszzen csak a hosszas eszések utáni első napi összejövetelnél több mint öt fontos tárgy vettett fel, és nagy hírtelenséggel le is tárgyaltatt. — az első volt a főtér vízvezetékkel ellátása, el mondatott, hogy a Gas-

Annai kalaposunk van, hogy az egész vármegyét elláthatnók rimaszombati kalapokkal, ha nem tartaná lekötve vágyainkat a „legutolsó párisi divat”, mi arra ösztönöz, hogy igényeinket idegen gyártmányokkal elégtítsük ki.

Megyénkben is van egy első rangú üvegyár, — az uj-antalvölgyi, — mely nemesak a 85-iki kiállításán állotta meg helyét, hanem azóta is hatalmas átalakuláson menvén keresztül, e téren a magyar ipar diszére válik — és esodolatos: a cseh üveget mindeddig még nem volt képes kiszorítani piacunkról.

A műveltebb osztály, mondhatni teljesen külföldről veszi a posztót és női ruha-kelmét, — külföldről hozzák be a finomabb szörme-árakat, előnyben részesítik a bőr- és üveg-gyártmányokat — egy szóval alig van keresettebb iparág, melynek legnagyobb kontingensét ne a külföld szolgáltatná.

Pedig magunk sem tudnók megmondani, hogy miért? Mert az, hogy nálunk finomabb ezikkeket nem tudnak előállítani, ma máresak oly vélemény, mely a mult hagyományai közé tartozik, úgy látszik azonban, hogy evvel is úgy vagyunk mint minden hagyománnyal: ragaszkodunk hozzá mint valami ócska klenodiumhoz.

De hogy e hagyományos vélemény tökéletesen megszűnjék, maguknak a helybeli kereskedőknek és iparosoknak kell a legnagyobb tevékenységet kifejteni, — még pedig úgy, hogy lépjenek egyenes összeköttetésbe a különböző hazai gyárakkal; ajánlják fel szolgáltatukat a magyar kulturális érdekeknek, mert ma már nemesak a legfinomabb lisztet és posztót találják meg e hon határain belül, hanem az üveg, acél, bőr, szörme, stb. árakat is, melyeknek előállítói

pataki parti forrásaiból, mindig üde, egészséges, palaközvet közlő jövő, tiszta vizet lehetne kevés költséggel bevezettetni, s az egész költség 5—6000 forintnál többre nem kerülne.

Második tárgy volt a pokorági út járhatatlan karban léte. — hogy a város közvetlen közelében hetek óta terhes kocsik azon nem mozothat, és az e czélra kiadott pénz beruházásáról az illető vállalkozó elszámolt ugyan, de hogy a kívánt eredményt, hogy és mikor mutatja fel, a nagy közönség megnyugtatóására nem siet.

Harmadszor a gazdák élehetlensége is szóba jött, hogy itt van előttünk a vasut, a gortvölgyi tejszövetkezet teljesen telledve, és mi közülünk nincs egyetlen egy lélek sem, a ki ennek munkakörét, ennek munka eredményét megismerni akarná, és a végett odautazna tanulni, és aztán itt kezdeni valamit, szövetkezés vagy új telep felállításával, természetesen ami adott körülményeink közt létesíthető.

Negyedik volt a járdakövezés további építésének mi okból beszüntetése?

Ötödik a kispásti eszűrök előtti katona exercirozás, bár kisebb mértékben folytatása!

Hát még ha a napok hosszabbak lesznek, azt hiszem, hogy a megyei és városi tisztai kar újévi köszöntője is elkészül az új névsorral, — mennyi érdekes dolog, — és azután jöhet a fűrdőidény. Ajánlom szerkesztő ur figyelmébe e fontos helyet és publicumát a viszontlátásig:

Kendő?

Sugár Eszti.

— Hová, háva Eszti lányom?

— A forrásra nénemasszony! Nagyon beteg édes anyám, nem ihatja kutunk vizét...

— Messze van az, messze lányom!.. Szegény anyád szomja éghet, míg megjárom!.. De mi baja, hisz csak nem rég még itt láttam kapálgatni a kert végét?

— Jaj! nem tudom, nénemasszony, mi lehette, de egyszerre csak felfordult a ház vele? Azután meg csak eldőlt és oda lett, úgy fektettem az ágyba le!

— Szegény, szegény komámasszony! Csak siess hát Eszti lányom! majd megnézem én is aztán, szegény anyád!.. De merre megysz? hisz úgy kerülsz,

kezességet vállalnak arra, hogy gyártmányaik jobbak, tartósabbak és olesőbbak a külföldieknél.

Ha a rimaszombati kereskedő- és iparos körök e speczialis magyar érdeket szem előtt tartva, egyesült erővel nagyobb tevékenységet fejtenek ki nemesak a sajtó, hanem a közönség részéről is hatalmas támogatásban fognak részesülni, — ellenkező esetben az állapotok továbbra is maradnak úgy a mint voltak: kereskedőink és iparosaink kiszorulnak a mellékutczákba, míg a fenhargon kínált silányságok óriási forgalmat csinálnak városunk főtérén.

Ünnep után.

Nem azért mintha a magamforma falusi embernek valami nagy különbség volna az ünnep meg a nem ünnep közt, mert hiszen hogy ünnep van, az ember leginkább abból veszi észre, hogy nem exequálják az adóhátraléka miatt, de hát ez már egyszer megtörtént dolog, hogy a husvéti szent ünnep megvolt, elmúlt s most kétségbevonhatlanul ünnep után vagyunk.

Lehet, hogy másban is megfogamzott a szent malaszt, nemesak bennem, s talán nem lesz felesleges az ünnepi gondtalanságra egy kis bőjti leczkét megkoezkáztatni arról a divatos kérdéstről, a mi annyi sok tudományban meghajlalanodott fejet foglalkoztat most, a mi városunk esinosításáról.

En ugyan könnyenbívő létemre azt is elhiszem, hogy a rendőrök fehér keztyűje szintén a város esinosításának egyik lényeges kelléke, meg hogy a rendőr lépni nem tudna ha mindenutalan bele nem botlanék egy nagy bolond hosszú kardba, de hát még attól a keztyűtől, kardtól ki nem sarjadzanak főtérünk agyonkintott akácza, melyeket a „város esinosítása” érdekében már vagy tiz esztendő óta minden tavasszal visszametszenek. Hát hiszen minék is volna nyáron az árnyék? Sokkal jobb lesz az majd úgy október november táján.

A mániák századában élén, nem esudálkozunk, hogy a világ tele van mániával. Az 50 es években akó-

erre lenne tán közelebb?... No, mért pirulsz, mért vetsz reám tüzes szemet?... Oh jaj, lányom, szegény anyád!.. No csak eredj! nem várlak már, nem is nézem szegény anyád... Hisz korsód sines, miben vinnéd hát a vizet?...

— Jaj tiz igaz nénemasszony! Elfeledtem. Isten áldja, hogy meglátta! Futok vissza. Az eszem is elhagyott már, olyan beteg édes anyám.

Sugár Eszter visszafordult kelleetlenül. Harag égett két szemében, kipirult a rózsás képe.

— Az ördög is hozta utba, — majd mit mondok... verje meg a... Mi gondja rá, merre járok?... Nem is tudom, hogy nem lehet egyéb dolguk, mint megszólalni a becsületes leányt! Engem ugyan ne bántsatok!... Mit tehetek, ha szeretek! Hát bün-e az? Oh de mit is hallgátnék rá, csak azért is, megyek arra, merre szívem paranosolja. Mit bánom én, mind e világ ha megtudja is, hogy hova és merre járok. Nem szegyenlem, megérdemli a kiért teszem.

Sarkon fordul, csak úgy ropog kis cipője és megindul, csak úgy repül fejkendője. Suhog rajta kötő, szoknya. Ez is, az is keményített, mindha menne a temp-lomba.

És azután gyakran látják, Sugár Eszter mint megy büszkén a kis utcán. Nem is kérdik, hogy hová megy, hiszen beteg szegény anyja, kutjok vizét nem ihatja. Azt se kérdik, hogy hol hagyta a korsóját. Nem bizony már, nem bántják őt, nem szapulják.

* * *

Sötét alkony, viharos éj. Sugár Eszter esendesen lép, s félve tekint maga körül. Nem suhog rajt kötő, szoknya, óh most mindezt otthon hagyta. Nem szeretné, ha meg látnák, ha megtudnák, mi van hátán kis batyuban? Szive olykor nagyot dobban, a feje ég tüzből, lángban és ő mégis fázik reszket.

Uram, ne hagyj! — és magára háromszor is vet keresztet. — Jaj, jaj, lellem nénemasszony, úgy megijeszt!... Pedig niúcsen nálam semmi... csak a szoknyám... mosni viszem, besároztam a forrásnál. Vizet mértem és megcsusztam... oh jaj, lellem majd ott fultam. De ne mondja senki se, ne is tudja, meg ne szánjon de senki se... még maga sem nénemasz-

számra ittuk a théát, ma — székérszámra csináltatjuk a házszámot. Milyen boldogság egy pléh-házszámot kiszögeztetni! Hát még a ki kétöt, hármát, sőt négyet kap! Legjobb lenne talán minden ablakra egy házszámot szögeztetni, hiszen oly szép az és olyan olcsó!

Azt hiszem, a telefonok és egyéb csudás találmányok korában az a drótkötél is igen izlet sen nyulik fel a városházából a toronyba, a melyik arra van rendeltetve, hogy általa valami esengetyű rángathassék. Hát az talán mégsem kerülne több pénzbe mint 12 pár keztű, ha egy villamos esengetyűvel pótolnánk.

A jánosi uteza végén ott áll egy rozoga koresma. Tűzfala összeomlott, teteje minden pillanatban roskadásal fenyeget, a tanács — úgy tudom — már régen elhatározta a lebontását, s a költségvetésbe még a múlt évről fel van rá számítva 25 frt. — Sőt már közbiztonsági szempontból sem volna tűrhető, érdekes volna tudni, hogy miért nem hányatják már el, hiszen az egész utcának más — szebb kinézése volna.

Ezek olyan apró-cseprő dolgok, melyek ha figyelembe vétetnek, városunk képét az idegen szemek előtt is tetszetősebbé, magunk számára pedig kellemesebbé lehetne tenni igen kevés költséggel, s a helyes irányban vezetett reformoknak azon hasznuk is van, hogy elhallgattatják nemesak a kritikust, de az ósárlót is.

De a polgári társadalomnak nem a katonai kard és keztű az első feladata. R.

Felhívás

Magyarország püspökeihez, törvényhatóságaihoz, szab. kir. városaihoz, és jótékony emberbarátaihoz siketnéma-iskolák létesítése érdekében.

E cím alatt egy ivnyi kis füzetet vettünk, melyből az ügy érdekességére való tekintettel közöljük a következőket:

A siketnémák nagy száma hazánkban s ezen számmal viszonyban levő csekély száma azoknak, kik oktatásban részesülnek, indított arra bennünket, hogy az egyházi és világi főurakhoz, hatóságokhoz s általában az egész társadalomhoz forduljunk, becses figyelmüket felhívva a szerencsétlen, elhagyatott és a sors által keservesen üldözött siketnémák nevelése ügyében.

Első tekintetre talán nehéznék látszó feladattal állunk szemben — elismerjük, de szerény soraink, ha felolvasásra érdemeseknek találtnak, az ellenkező meggyőződést kell, hogy felkeltsek mindenkiben, mert tényekre hivatkozunk, melyek megdönthetetlen igazságként hirdetik, mit tehet a társadalom, s mit tehetnek egyesek a szerencsétlen négyérezékűek érdekében, — kimutatjuk, hogy nem mulja felül az emberi erőket, sőt csekély anyagi áldozat árán gondoskodhatni lehet nevelésükről és oktatásukról.

Mi, kik alkalmat nyertünk a siketnéma oktatás történelmébe betekinteni s a négyérezékűek tanítási módjának fokozatos fejlődését figyelemmel kísérve, tanulmányoztuk a nemzeteknek e téren felmutatott érdeklődését, tudjuk, hogy nemesak humanus századunk, hanem a legrégibb sőtörkor is elismerte azt, hogy a siketnémák is ép oly tagjai kell, hogy legyenek az emberi nagy társadalomnak, mint halló embertársai.

Hogy érdekükben régebben mégis oly kevés, mondhatnók majdnem semmi sem történt, annak oka abban keresendő, hogy a siketnemaság nem feltűnő hiány, továbbá, hogy régebben a némaságot, nem a sikettség következményének tekintették, hanem mint specifikus hibáját a beszédszervezetnek s különféle orvosi szerekek akartak a bajon segíteni, ehez járult még azon tévhit is, hogy véteknek tartották a gondviselés útait egyengetni.

Ha hazánk közel 20 ezer siketnémájának számandó

szony! De sietek, mert megszárad, s rajta marad piroszoknyámon a sárfolt, majd nem tudom kimosni se. Isten áldja meg nénemasszony!... de hová lett, hisz most itt volt?... Oh jaj nekem! hát meglátta s most elmondja, majd hogy megszólanak megint!... Amott megy ni... nénemasszony!... megálljon csak, csak egy szóra! meg ne mondja, hogy itt jártam senkinek se! hallgasson hát!... Nincs ott... oh a fejem! kit láttam hát!... Semmi semmi! nem látott meg, nem is tudja, mit viszek most a batyumban.

Sugár Eszter futva megyen a Sajóra, hol legmélyebb, hol örvénylik, és kutat ás a forgó víz. S ott leteszi kicsi esomó, nehézt terhét s felbontja a kötelekét.

— Alszik, alszik, elaltattam, puha ágycát megvettem... im ott duzzad hullám fodrus lágy redje.

Majd körül néz, s vadul villan sötét szeme. — Ninesen senki, és te alszol, s aludni fogsz!... Én Istenem, oh ne hagyj el!

Sötét felhő szerte foszlik és mögüle elővillan a halvány hold sápadt képe s látja ottan, mint gyűrűzik part felé a víz felszine és majd megtér, hogy fejével még mélyebben furjon be a lágy fővénybe.

Sugár Eszter ott áll, bámul, mereven néz. Látja-e ő? Im felriad, s mint futó vad, neki indul az avarnak, s bolyongva jár össze-vissza a mélységes, nagy éjszakán.

* * *

Sugár Eszter minden este, mikor eljön az az óra, kis batyut köt s óva lépdel a kis utcán a folyóra. Utezagerek utánna les, s meg-meg kérde: mi van hátán? — Fiam semmi, csak a szoknyám. Besároztam a forrásnál... majd kimosom, hogy tiszta lesz ott a Sajó forgó habján.

Meg sem is áll, míg oda ér. Ott leteszi kicsi esomó, nehézt terhét, s felbontja a kötelekét.

— Alszik, alszik... aludni fog nagyon soká puha ágycán!

És bele néz az örvénybe. Feje szédül, s visszalépne... késő... Habgyűrű foly, partra esapván, mélyebb örvényt vág a hullám.

Halász legény halót fogva, hirt visz róla a faluba. Szomorú hír! megdöbben az érző kebel. Megdöbben és megnyugoszik: Szegény Eszter, oh be jól járt, hogy már ő is ott aluszik! Búzi M.

állapotát tekintjük, elszomorított kép tárul szemünk elé, melyen a társadalomnak kell segíteni.

Egy iskola fentartási költségeire általánosságban összesen 1500 frt volna szükséges.

De tegyük fel, hogy a költségek 2000 frtot tennének ki, ez összeg is oly csekély, hogy minden megye, minden nagyobb város, sőt egyesületek és magánosok is létesíthetnék siketnémaiskolát. A hol pedig ezen megnyitott iskola, csak alapját képezné egy felállítandó intézetnek, ott természetesen egy bizonyos ideig évről-évre, részint az új tanerők alkalmazása, részint a felveendő gyermekek fokozatos nagyobb száma a kiadásokat növelné.

Egy megyei siket-néma iskolának felállítási módja pl. a következő lenne:

1. Bizottság küldetik ki, mely a siket-némának számát összeírva, javaslatot terjesszen elő, hogy a megyének mely pontján volna felállítandó az iskola, hogy lehetőleg hozzáférhető legyen.

2. A megye népességéhez s vagyonához képest megállapítja: hány % megyei adó vetendő ki, hogy az iskola fentartási költségei fedezve legyenek.

3. A szorgalmas és vállalkozó néptanítók közül kijelöl egyet, a ki a módszer elsajátítása végett egy évre államsegélyvel (lakás és ellátás) a vácsi intézetbe küldessék, s kit egy év után — a szakvizsgálatot sikeresen kiálva — az iskola vezetésével bíznák meg.

Idővel azután ha az iskola intézetté nőlné ki magát, a már fennálló iskolában is el lehetne sajátítani e szakmára hívott ügybuzgó tanítónak a gyakorlati s szorgalmuk után az emléleli ismereteket is úgy, hogy annak idején az intézetben sikeresen működhetnének.

Ennyiben foglaltuk össze a legszükségesebb teendőket, a mit a siket-némák érdekében első sorban megtenni kellene. Azon erős hitben küldjük szét felhívásunkat a szélrózsa minden irányában, hogy ügyünk rohamosan fog a fejlődés felé indulni. Biztat a remény, hogy Magyarország lelkes honfiai megértik a segítségért esdő közel 20 ezer számandó siket-néma kiáltásait s nem zárják el könyörületes szíveiket e szerencsétlenek előtt.

Magyarországban eddig a feledés fátyla borult e szerencsétlenekre s csak itt ott tűnt fel egy reménysugár, biztatva őket egy legboldogabb jövővel.

Vajha sikerüljön szerény törekvésünknek az ohajtott cél elérése. Vajha meggyőződésünket s egyszerűségeket megértene azok, a kiknek a segélynyújtás oly csekély áldozatba kerül.

Kérünk, könyörgünk hazánk siketnémái számára csak egy kis jó akaratot, csak alamizsnát.

„Kétszer ad a ki azonnal ad.“ Kettős érdemet szerez magának az, a ki már a jelenben is hozzájárul ahhoz, hogy egy siketnéma se kénytelenítessék az ember legnagyobb jótételét, a nevelést nélkülözni, a ki lehetővé teszi azon szerencsétleneknek, hogy az irás szavait megérthessék s abból meríthessenek maguknak elhagyatottságukban vigaszt.

Isten adja, hogy szavunk ne legyen csak „kiáltó szó a pusztában.“

Vácz, 1889. ápril hó.

Scherer István,

okl. siketnéma-tanító és a „Kalauz“ szerkesztője.

Beripza János,

okl. siketnéma-tanító és a „Kalauz“ belmunkatársa.

Varosi ügyek.

Rimaszombat r. t. város tanácsa ma, 25-én képviselői testületi közgyűlést tart, melynek fontosabb tárgyai a következők: 1. Az állami italmérsi jog kártalanítása iránt való igény bejelentés tárgyalása. 2. A jánosi uteza lejtmezési tervezetének bemutatása. 3. Bizottsági jelentés a esendőségi laktanya építése ügyében. 4. Ügyészi jelentés a város mult évi pereinek állásáról.

A Rimaszombatban folyó év márczius 28-án tartott megyebizottsági közgyűlés a folyó évi városi költségelőirányzatot 101.433 frt 06 kr. szükségleti összeg érintetlen hagyása mellett a fedezetnek 100.128 frt 24 krban lett megállapításával 1304 frt 82 kr. többlet kiadással jóváhagyólag záradékolta; tehát eltérőleg a képviselő-testület által tett felterjesztéstől, mely 99.528 frt 24 kr. fedezet és 1904 frt 82 kr. fedezetlen hiánnyal kérte a költségvetést jóvá hagyatni. Mint értesülünk a városi tanács ezen megyei közgyűlési határozat ellen fellebbezett a belügyministeriumhoz, melyben a közgyűlés által megállapított összegnek jóváhagyását, — a hiánynak — eltérőleg a megyebizottsági közgyűlés határozatától, mely azt részben pótdadó, részben a nyert póthitelből kívánja fedeztetni, — az államtól nyerendő törvényszéki részlet-törlesztésből való fedezhetését kérte.

Az Ethey-testvérek a főtéri járda-építés alkalmából beadott kérvényük elintézéséről hozott harmadfoku határozattal sem elégedvén meg, a m. kir. belügyministeriumnál ügyöknek hivatalból való felülvizsgálását kérték.

Pályázati hirdetés.

684. sz. — A rimaszécsi körorvosi állomás megüresedvén, ezen állomás betöltése céljából pályázat nyitattik; — a választás határidejéül Rimaszécs községbe folyó évi május hó 9-ének d. e. 10 órája tüzetik ki.

Minélfogva felhivatnak az ezen állomásra pályázni kívánók, hogy folyamodványaikat, szakképzettségükről s a törvény által előírt 2 évi orvosi gyakorlatról szóló bizonyítványaikkal felszerelten, 1889. évi május hó 6-áig Feleden hivatalomnál annál bizonyosabbar beadják, mivel a későbbben érkezett folyamodványok figyelmen kívül hagyandók lesznek.

A rimaszécsi körorvosi állomás áll 1000, esetleg 1250 frt fizetésből a mennyiben a rimaszécsi körben történt változás folytán, egy pár község fellebbezéssel élvén, esakis a fellebbezés elintézése után lesz határozottan megállapítható a körorvos évi fizetése. Tartozván a leendő körorvos a betegeket ingyen gyógykezelni, s minden községébe havonként legalább egyszer saját fuvarján, minden

díjfelszámítás nélkül, hivatalosan kimenni — a felelet-számot tudomásul s azokat gyógykezelés alá venni.

Feled, 1889. márczius hó 22.

Sándor Béla, s. k. főszolgabíró.

Nagyérdemű olvasó közönség!

Hittel, bizalommal eltelve indítottam meg folyó hó 7-én a „Rimaszombati Lapok“ című társadalmi, köz-művelődési és szépirodalmi heti közlönyt. Hittel, hogy a hivatott nagy férfiak buzdítani fognak; bizalommal, hogy a nagyérdemű olvasóközönség anyagilag pártolanda vállalatomat. Fájdalom, mindkét tekintetben csalódtam. — Gömörmegyének szerény lapom iránt tanúsított közönsége meggyőzött arról, hogy itt nincs szükség a „Rimaszombati Lapok“ra. Én megnyugsom a nagy közönség ítéletében s nem felebbezek hazafias érzületéhez, hanem egyszerűen, de tiszteletteljesen kijelentem, hogy a nevezett lap további kiadását nem eszközölöm, még pedig azért, mert egy oly vállalat, melynek évi kiadása 1000 forintot jóval felülhalad, száznegyvenöt előjegyzővel nem tarthatja fenn magát vesztőség nélkül. A vissza nem küldött 374 példány elfogadónia pedig biztosan számítani nem lehet.

Midőn tehát a reám nézve sajnos körülményt az érdekelt felek becses tudomására juttatom, egyuttal becsánatot kérek időszerűtlen fellépésemért, melyet nem nyereszkedési hajlamból, hanem a magyar nemzeti hirlap irodalom művelése iránt táplált előszereteteműl fogva tettem.

Rimaszombat, 1889. évi ápril hó 17.

P a a l G y u l a.

Helybeli hírek.

Kápolnaszentelés. Folyó hó 23-án d. e. 9 órakor szokatlan jelenség színhelye volt a helybeli törvényszéki épület hátsó osztyala, hol a fogháztelegylő, az örök és rabok tartózkodnak. A nagyszámmal egybegyűlt előkelő közönség azért jelent meg, hogy tanuja legyen a rabok r. kath. kápolnája felszentelésének, melyet a helybeli r. kath. plebános Mészáros Balint főtisztelendő ur teljesített helybeli két káplánja és Mohler Károly losonezi államgymnasiumi hitoktató segédlete mellett. A hosszúkás négyszögű termet, melynek vasrácsos ablakai meg lehetős világosságot nyujtanak, egészen megtölté a hallgatóság, sőt az ajtókon kívül is sokan álldogáltak. A szokásos bevezető szertartások után az szörruhába öltözött öt rabnó s több férfi rab fegyveres örök kíséretében megjelenvén, Mészáros lelkész emelkedett szellemű beszédet tartott a közönségnek; beszédében kiemelte, hogy Rimaszombat lelkes, kath. vallásu hőigyei önszántukból és csupán jószívők sugallatát követve szereltek föl e diszes kápolnát a hozzá megkívántató díszítmenyekkel, és női kézi munkákkal, a melyek nagy érték, mint a jó izlés tekintetében a magok helyen igen kedves benyomást tettek a szemlélőre. Majd intette a lelkész ur a bűnösöket, hogy mikor e helyre jönnek, Isten szent színe előtt töredelmes bűnbánatot téve felejtkezzenek el a földi élet gyarlóságairól s ha majd itt a vallás szent igéit hallandják, tegyenek szent fogadást, hogy ezentul igyekeznek jó uton haladni s ha majd kiszabadulnak, a szenvedélyektől s bűntől menten törekedjenek a társadalomnak hasznos tagjaivá válni. A szép beszéd — úgy látszik, hatással volt a boldogtalankra, mert olykor-olykor egy-egy könny gördült alá egyik-másik szeméből, a diszes közönséget is meghatották a fenkölt szavak, s a szent szolozmak elhangzása után szánakozva nézte az elvonuló bűnösöket, kik közül egy idős férfi — talán a nagy melegtől vagy lelki megrázkódástól — rosszul is lett úgy, hogy kikeltett mennie a teremből. A nagyjelentőségű Isteni tisztelet, mely a helyhez és alkalomhoz képest bár mely vallásu emberre is hatással lehetett, egynegyed tizenegykor ért véget.

A helybeli ev. ref. egyházközség husvét második napján d. e. az isteni tisztelet végeztével nagy számmal megjelent tagjainak részvete mellett tartotta meg idei közgyűlését, a melyen Terhes Pál lelkész előadta, hogy a főgondnok Csider Károly jelen nem léte miatt világi elnökre van szükség. Ekkor a gyűlés egyhangulag választotta meg erre az alkalomra Baksay István tanárt, mint egyháztanácsost világi elnöké. Baksay István főlemlítvén az összegyűltet elzárta, mely szerint az egyháztanács tagjainak egy negyedét a zsinati törvény értelmében minden három évben ki kell sorsolni, kéri a gyűlést, hogy az épen most letelt három év után a tagok egy negyedét sorsolja ki. Ez is megtörtént. A sorsolás eredménye szerint kiharadtak az egyháztanácsból kriston Szabó János, Bathory János, id. Csapó János, Molnár József ügyvéd, Patay János. Ezeket azonban közmegállapodással ismét megválasztotta a közgyűlés. Törvény szerint három évenként öt pöttagra is lévén szükség az öt pöttagot is megválasztották Nagy Ferencz, ifj. Csapó János, Kovács István szürszabó, Varga Lajos, Bodzasi Ferencz személyében. Nem volna teljes és kimerítő közleményünk, ha meg nem említenők, hogy a derek algondnok Szabó József szép beszédben megköszönvén a 13 év óta belé helyezett bizalmat, állásáról leköszönt, azonban ismét megválasztották közakarattal az önzetienül és példásan működő tisztviselőt a sok gondnal és felelősséggel járó algondnoki állomásra.

Weisz Károly helybeli izraelita hitközségi elnök, a helybeli zsidó isteni tisztelet kiegészítésére szolgáló, gyönyörűen feldíszített Thórát (azaz a Mózes öt könyvét magában foglaló diszművet) ajándékozott a hitközségnek a mely azt i. hó 22-ikén d. e. ünnepiesen vittette el a helybeli izr. templomba és ott az azt illető felszentelést Singer S. Leo kerületi főrabbi teljesítette. E diszes és szent tárgy értéke, melyet maga a pap vitt el Weisz Károly boltjából sok egyháztág kíséretében a templomba, a teljes felszereléssel együtt meghaladja a negyedfélszáz frtot. Az akkor tartott husvétii isteni tiszteleten, a melyet

a zsidók az Egyiptomból való kivonulás azaz szabadságuk megszerzése emlékére ünnepelnek, minthogy az 5 Nisszan nevű hónapok 15-én szokott lenni és leginkább a magyar mártus 15-ével esik össze, nevezett lelkész szépen hasonlított össze beszédjében a magyar zsidókra nézve kétszeres fontosságú ünnepet, mint a szabadság, jog, egyenlőség nagy napjait.

Jegyváltás. — Fábry János helybeli főgymnásiumi tanár művelt és szép leányát Idunát eljegyezte Dr. Zehery István. Közkedveltségnek örvendő, helybeli orvos. Aldás és szerenese a köteendő frigyre!

György napja. Folyó hó 24-én városunk Györgyei névnapot ülték. Ez alkalommal érdemes polgármesterünket Szabó Györgyöt, a kir. adófelügyelőt Tornyos Györgyöt, a hivatalársak és jó barátok egész serege kereste fel. A vidéki notabilitások közül Flaskó György feledei birtokos és Lengyel György rimaszécsi járásbíró házában gyűltek össze nagyobb számmal, közöttük városunk előkelő polgárai közül is többen. A feledei multság két napos volt, a mennyiben Sándor Béla főszolgabíró a megelőző napon tartotta meg névestjét.

Halálozás. Ifjú Csapó Jánosné szül. Szöllőssy Terézia, helybeli derék polgárosszonyt folyó hó 20-án tették örök nyugalomra. A bánatos férj és szerető gyermekek fájdalomában számosan osztoznak, mert az elhunytban a hűségös hitétársón és áldott lelkű nőn kívül jó rokont és barátót vesztettek.

Besny Zsigmond helybeli születésű, szakálházi tanítót véletlenségből meglötte egy igen kedves barátja. Életben maradásához kevés a remény. Bizony nem jó a fegyverrel játszani.

A „Három Rózsa“ nagy termének menyegzőjéről nagy mennyiségű vakolat omlott le vasárnap este a „Csöken szerzett völgyén“ előadása alkalmával. A meglehetősen számú közönség figyelemmel hallgatta az előadást, midőn egy ágyutörgéshöz hasonló robaj lőn hallható, — sem a színészek sem a közönség nem tudván mire magyarázni a dolgot, pillanatra zavarba jöttek a szokatlan intermezzóra s csak néhány másodperc múlva, midőn már Aradi is hozzáfutott szerepéhez, jött tisztába azzal, hogy nincs baj. Pedig könnyen lehetett volna, mert a magasból alá eső vakolat a színpad bal oldalán a 2. és 3. ik oldalfal között hullott le, hol Mészáros Mari színésznő állt, ki ijedtében ajúlásba esett, de szerencsére komolyabb baja nem történt. Ugy halljuk, hogy ez alkalomból a város, mint az épület tulajdonosa szakértői szemle alá vette a nagy terem menyegzőjét, melynek folyamán kint, hogy a beomlás oka átázás volt. A esemény zsindeletet nem tartoztat ki s így nagyon is hamar következett be az, a minek előbb-utóbb ugy is be kellett következnie.

Skarlát. E veszélyes betegség, mely főleg a kis gyermekek körében szokott pusztítani, városunkban is fellépett, addig két betegedési eset fordult elő, mindkettő egy-egy polgártársunk házában.

Husvétli tojás kisorsolása. Miskolczy István derék cukrász iparosunk, kiről lapunk mult számaiban is elismerőleg emlékeztünk meg, ismét egy tojást sorsoltatott ki a Tompa-szobor javára, melynek tisztá jövendelmét 4 forint már át is adta az egyesület elnökének. A művészeleg kidolgozott órási cukor dió tojás nyertese Lengyel György rimaszécsi járásbíró volt.

Hajmeresztő vakmerőség. A mult hét egy napján a főterem a főmérés fölött az emeleten egy eseléd egy mosta és törölgötte a külső felső üvegtáblákat, hogy az ablak külső párkányára tett ki egy négylábú nagy széket. A szobaleánynak ide oda hajlongása, kapaszkodása ugyancsak borzalommal töltötte el a néző szemét, mert bizony nem sok hiba volt, hogy a földre nem pottyant le a vakmerő leány az ingadozó székről. Hisszük, hogy erélyes rendőrségünk gondoskodni fog efféle esetek megszüntetéséről, annyival is inkább mert, mint a Csíder család szobaleányával történt, az ilyen vakmerőség a merészkedőnek életébe is kerülhet.

Vármegyei ujdonságok.

Esperességi értekezlet. A kishonti evang. esperesség egyháznak elöljárói, az osztrák egyház közmenyézése folytán, f. hó 27-én reggeli 8 órakor a helybeli evang. leányiskola helyiségében értekezletet tartanak, amint halljuk, egy a kedélyeket már régtől izgalomban tartó kinos esperességi belügynek megheszelese s az ohajtott békés megoldásnak előkészítése céljából.

Hymen. Osz G. L. sz. Norbertné tibai földbirtokosné urhölgy kedves leányával, Mariskával szombaton tartotta esküvőjét megyénk tekintélyes férfának és ev. ref. egyházmegyei gondnoknak, Farkas Abrahámnak fia Zoltán. Állandó boldogságot!

Megegyék orvos- és gyógyszerészegyesülete jelen év közgyűlését f. apr. hó 29-én városunkban tartja meg.

Pályázat Ludovika akadémiai ösztöndíjakra. A Gróf Buttlér-féle alapítványi helyek betöltése céljából Gömör-Kisbont megye bizottsági tagjai május hó 15-én rendkívüli közgyűlésre jöttek össze. Ez alapítványi helyek elnyerésére megyénk több nemes családjának sarjai adták be folyamódványukat, kik az ösztöndíjak elnyerésére mindnyájan jogosultak. Igen természetesen azonban az, hogy a bizottsági tagok tapintatától függ vajjon a jogosultak és hivatottak közül kik legyenek a választottak. Azt szöktük mondani, hogy mai világban protekció nélkül még a legjelesebb ifjak sem haladnak pályájukon, remélhető azonban, hogy a bizottsági gyűlés nevezett alapítványi helyek betöltésénél kizárólag a valóban hivatott és a támogatást anyagi helyzetüknél fogva is teljesen megérdemlő nemes sarjadékokra lesz legfőbb tekintettel.

Nagyrocezi mükedvelők állandó színháza. A nagyrocezi mükedvelők a folyó évi március hó 3-ról folyó évi május hó 5-re halasztott el tizennegyedik jótékony célú előadását, melyben a polgári iskola javára némileg megváltoztatott személyzettel adják elő a „Válás után“ című három felvonásos vígjátékot, melyet Bisson Sándor és Mars Antori írtak, s a melyet Paulay Ede fordított magyarra. Jónak látjuk erre nézve még egyszer közölni a következőket: Személyek: Duval Henri Nagy Lajos, Bourgneuf Dediszky Gyula, Champeaux Kostenszky Pál, Corbulon Lahner György, Egy földmives Antalik János, Egy hordár Plenezner Andor, Bonivardné Halasi Gyuláné, Diane, leánya Henri neje Halasi Irén, Gabrielle, Bourgneuf leánya Papszász Mariska, Viktorie, szobaleány

Heinecz Gizella. Történik az egész a jelen korban, az első felvonás Vesinetben, a 2-ik és 3-ik Villeneuve St. Georgesban. — Kezdődik 7 órakor, az előadást tánc követi. Helyárak: Kőrszék 1 frt 50 kr, zártszék 1 fit, földszinti ülőhely 60 kr., állóhely 50 kr., karzati zártszék 1 frt, karzati ülőhely 60 kr., karzati állóhely 20 kr., a táncestre bemeneti jegy 50 kr. Felülvezetést köszönettel fogad s hirtlap utján nyugtatványoz a rendezőség. Jegy előre váltható Dediszky Gyula gyógyszerterében, este 6 óratól a színi pénztárnál. Szállítás, előfogás s jegy biztosításáról az elnökség készséggel gondoskodik.

Jótékony célú hangverseny Rozsnyón. Husvét második napján a rozsnyói mükedvelők élvezetes estét szereztek közönségüknek. A tisztai ev. egyházkerület felsőbb leánynevelő intézet javára rendezett hangverseny értesülésünk szerint minden tekintetben fényesen sikerült. A műsor ügyesen volt összeállítva, minek érdekességét nem csak a változatosság, hanem maga a mükedvelő személyzet is emelte. Részt vett abban az ev. főgymnásium új nemzedéke is, mely Maszny Pál vezetése alatt szép bizonyítékát adta annak, hogy az említett főgymnásiumban a művészi érzék kifejtésére minő gondot fordítanak, — a fiatal női művészvilágból Tirsér Irén, Just Etelka és Patruba nyi Jozefin kisasszonyok léptek a nagy közönség bírói széke elé, megezőfőhatalan tanubizonyítást adván arról, hogy Rozsnyó bányaváros kebelében a muzsák kényelmes otthon találnak s erre minden igaz rozsnyói polgár büszke lehet. A kisasszonyok által előadott piécek (Keringő Moszkovszkítól, „Egmont“ nyitány Beethovenól, „Szép Ilonka“ melodráma előadás, melynek zenéjét Erney szerzte s Patruba nyi Jozefin k. a. interpretálta, míg Tirsér Irén k. a. Vörösmarti gyönyörű költeményét szavalta) nemesak technikai, hanem művészi pontozás tekintetében is figyelmet érdemelnek. Az est fénypontja azonban a mi közönségünk részéről is előnyösen ismert Dobozyné-Radványi Alíz urónő által előadott Schubert féle ária és Ardi örök szép dala volt. E lapok hasábjain már nem először emlékeztünk meg elismerőleg a gyönyörű hangu s kitűnő iskolával bíró mükedvelőnőről, kinek nemesak szép hangja, hanem nemes szíve is van, mert a jótékony célú iránt való tekintetből költséget és fáradságot nem kímélve átlépi vármegyéje határait s felajánlja szolgálatát a társadalomnak mindenütt, a hol segíteni kell, erre nézve a közönség hálás elismerésén kívül legméltóbb jutalmát azon öntudatban nyeri, hogy jót tett. A program második felében énekelt Ardi-féle dal viharos hatást keltett s a kedvelt művésznőt másodszor sőt harmadszor is halálai óhajította a nagy számú intelligens közönség; Dobozyné urónő a közönség kívánságának eleget is tett. — A rendezőség egy gyönyörű virág esokorral kedveskedett vendégének, kit az estély folyama alatt az elismerés minden jeleivel elhalmozottak. Markó Sándorné urónő, Bittner József, Tirsér István és Markó Sándor elismert művészi erők, kik közreműködésükkel az est sikerét nagy mértékben emelték. — Czékus Gizella k. a. Arany Jánosnak „A honvéd özvegye“ című költeményét rokonszentes hangon nagy hatással szavalta. — Előadás után társas vacsora volt, melyen Czékus István ev. püspök mondott nagy hatású felkőszöntőt a művészi estély sikerének előmozdítóira, a közreműködőkre, különösen Dobozyné urónőre. A társas vacsorát reggelig tartó tánc követte, melyben Rozsnyó város ifjú nemzedéke csaknem teljes számban részt vett. Egyszóval a város ház nagy termében összegyűlt közönség husvét második napján méltán irigyelhető élvezetes estét töltött.

Berkí Flóris rozsnyói cigány zenekarát egy orosz vállalkozó Szentpétervártól adandó hangversenyek rendezésére szólította föl, s ő, mint a ki már többször muzsikált muszkaföldön el is fogadta az ajánlatot. Így nem sokára a mostani czárnak, ki a magyar zenét kedveli, megyénk jönevű zenekara huzza a szebbnél szebb magyar nótákat!

Országos vásárok Sajó-Gömörön. A földmívelés- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter folyó évi 20016. sz. alatt kelt rendeletével megengedte, hogy a Gömör- és Kisbontvármegye területéhez tartozó Sajó-Gömör községben a folyó évi május hó 4-ére és július hó 6-ára eső országos vásárok ez évben kivételesen május hó 6-án, illetve július hó 8-án tartassanak meg. — Ugyancsak a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter folyó évi 20017. sz. a. kelt rendeletével megengedte, hogy a megyénk területéhez tartozó Feled községben a folyó évi május hó 4. és 5-ére eső országos vásár ez évben kivételesen május hó 6. és 7-én tartassanak meg.

A dobsinai jégbarlangot a mult esztendőben harmadfélszernél többen látogattak meg, még pedig belföldiek 1508-an, külföldiek 1088-an. Megyénk ezen nevezetes ritkaságát fölfedezése óta csaknem harmincezeren nézték meg. A villamos világítás behozása óta a látogatók száma 400 al gyarapodott. Hát még ha egész odáig vezetne vasút!

A csizi jódforrásnál a közelgő idényhez való előkészületek már nagyobb részt be vannak fejezve. A csinos új fürdő épület készen s körülötte nagyobb terjedelmű parkot ültettek, melynek nagyobbitására öt szomszédot kaptak. Gondoskodás történt, hogy a jód- és sósvíz a czebra beszerzett készülékekkel a kutból külön és tisztán meríthessék. Ily módon remélhető, hogy ezen a monarchiában leggazdagabb tartalmú jód-forrás használatára nagyobb körben terjed s megyénk déli részének forgalmát is tetemesen emelni fogja. Értesülésünk szerint ezen vízből a folyó év első három hónapja alatt már 92 nagy rekesszel szállítottak el.

Népiskolai munkaterem Az eddig teljesen elhanyagolt köz-ügyesség fejlesztése újabb időben a népiskolákban hova tovább nagyobb terjedelmet nyer. Megkezdtek a svéd s példájukon okula a német és különösen a franczia közoktatási kormányok nagy mérvű intézkedéseket tettek ezen disziplina sikeres meghonosításán, hazánk sem maradt el e tekintetben. A városunkban 1878-ban tartott kézi ipari póttanfolyam adott egy kis lökést ezen ügynek, hogy az még 1500 s ebből megyénk 108 iskolájában nyernek a fiúk nekik megfelelő közügyességi (házi ipari) oktatást. E czebra különösen berendezett és felszerelt munkateremmel azonban megyénkben a nagyrocezi és sajógömöri polg. iskoláktól eltekintve, csak a Rimamurány-salgótarjáni vas-műegyesület által szervezett vashegyi iskolával bírt. Felszerelése újabb egy eszterga paddal bővített s a munkateremben ezentúl a fiúk nemesak közügyességeket

fejlesztik, de a természettani tanításhoz legszükségesebb egyszerű eszközöket is Mészáros István tanító ügybuzgó vezetése mellett el fogják készíteni, kik a Vashegyet, a likéri sodrony-pálya kiinduló pontját meglátogatják s ezt turistáinknak, mindenkinek csak ajánlhatjuk, ne mulaszták el a vashegyi mintaszerű iskolát és munkatermet is megtekinteni.

Halálos végű verekedés. Turós András uzapanyiti földműves ember a rimaszombati vásárból a falujabeli kondás társaságában hazafelé menve, evvel valami fölött összeszólalkozott, miből a bakti korcsma tájékán egy kis esetepaté keletkezett. Ez alkalommal a kondás fokosával hatalmas argumentumokat osztogatott Turós uram fejére, úgy hogy utóbbi súlyosan sérült fejfel a küzdő terep maradt. De a feltámadás lélekemelő ünnepe nem ültet meg, mert súlyos sebei következtében meghalt. Tetemének orvos-rendőri benezolás nagypénteken volt Uzapanyiton, mely alkalommal kitűnt, hogy a halál oka „vérömleny okozta agygyomlás“ volt. A tetes elfogatván, átadatott a kir. ügyészségnek.

Vegyesek.

Gyöngyösi Istvánról, megyénk híres, nevezetes költőjéről, ki egyszersmind alispán, tábla- sőt seregbíró volt, s a kinek élete, jellemrajza és költészete már eddig is igen sok jeles író u. m. Dugonics Andrást, Toldy Ferenczet, Thaly Kálmánt sőt Arany Jánost is foglalkoztatta, újabbban igen gondos és magvas tanulmány jelent meg az Egyetemes Philologiai Közlöny áprilisi pótkötetében, a hol kimagasló és népszerű költőnket sokoldalú és alapos világításban ismerteti Fülöp Imre fiatal tudósunk, s megyénk akkori viszonyairól és a sokat emlegetett Széchy Máriaórol, meg Wesselényi Fereczórol is sok érdekes dolgot mondogat.

Mikszáth Kálmán nagybíró írókat, ki egykor a helybeli gymnasium növendéke volt, a m. tud. akadémia első osztályába igen melegen ajánlotta Lész Károly ev. ref. püspök és akadémiai rendes tag, a ki régen szüntén volt városunk lakosa, levelező tagnak.

Kmetty Györgyrol. Rónay Jáczi püspök f. hó 17-én hunyt el Pozsonyban. A derék főpap tizenhét évig 1849—1866-ig élt számkivetésben külföldön, leginkább Londonban, a hol a magyar nyelv tanításával kereste kenyerét s a latin nyelvből 1859—60. a Kossuth Lajos két fiát is oktatta. Rónay itt különösen Kmetty György tábornokkal barátkozott: Kmettyvel, a ki a Rimaszombat tőszomszédságában fekvő Tót-Pokoragy evangélikus lelkészének volt nagynevű fia, s a ki hős lelkét a jeles benezés papnak Rónay Jácziutnak karjai közt lehetke ki 1860. ápril 25-én. Most, hogy Rónay is meghalt, Poór Antal pozsonyi kanonok meleg hangon emlékezik meg ezen megható jelenetről. Magyar hírlapokat hordozgatott a beteg tábornoknak Rónay, s e napon már délután három óra tájban ott termett, éppen midőn Kmetty orvosával sétálni indult. Mivel Rónaynak egyik tanítványa történetesen gyengélkedett, újra visszatérnetett oda s a beteg kívánságára egy font szőlőt vitt a Convent-Gardenben; de a beteg vágya akkorára már elmúlt, mert a séta következtében nagyon el volt fáradva, egy karos székbe dőlt azért, és rágyújtott egy szivarra, a mivel Rónayt is megkínálta. Nehány perc múlva fájdalmakat érzett s azt a gúttapeécha álarozot akarta fejére huzni, a mivel betegségeit enyhíteni szokta az orvos, s kérte Rónayt, hogy segítene levetni az öltönyét. A beteg e közben kissé visszahanyatlott, midőn balsejtelem fogta el s felkiáltott: „Je suis perdu“ végem van! Majd a Rónay karjai közé hanyatlott, a ki őt az orvos segítségével lefektette, aztán hozzája térdelt s megkérdezte, fáj-e valamije? „Mindennem“ volt a válasz erre, de csakhamar hasonló kérdésre már annyit robboghatott „sehol, sehol,“ . . . areza aztán elhalványodott, tájadalmasan a hű barátára tekintett s a lelke elrepült. — Kmetty az 1848—49-iki szabadságharc végével egy egy mint Bem apó, török szolgálatba lépett s mint ilyen vonult Londonba, a hol a török korcsmany költségén temették el, de sirja fölé magyar síremléket helyeztek.

A magyarországi kárpátgyesület évkönyvéből

a jelen esztendei, most már XVI. évfolyam gazdag tartalommal jelent meg. Belőle kijegyezzük, hogy a mi vármegyénkben az egyesületnek a mellékelt táblázat szerint 106 tagja van, a könyvből 13. számú kimutatás pedig 31 helységben 89 tagot mutat fel. Melyik az igaz? A számarány így oszlik meg. Dobsina 21, Rimaszombat 12, Jolsva 10, Pohorella 7, Nagyroceze 6, Berzéte, János, Krasznaborkaváralja, Likér, Nagyesoltó, Sztárnya, Vereskő 2—2 tagot, Csetnek, Felfalu, Felső-Kelecsény, Hanva, Helpa, Jólész, Királyi, Lieze, Murány, Nyustya, Polonka, Pusztamező, Putnok, Sumjác, Svábolka, Tornalja, Uzapanyit, Vernár, Zavadka 1—1 tagot számlál a hasznos egyesületben, melynek szép czebra, szép házákat megismertetni, lassan, de biztosan közeledik a megvalósuláshoz. Megyénk derék korifeusai Gömörvármegyére nézve is valószínűnek meg saját jól felfogott anyagi és szellemi érdekekben efféle intézményt, hiszen nekünk is sok szép és hasznos látni, mutatni valónk volna!

Felhívjuk lapunk olvasóinak becses figyelmét Hegedűs Bertalan miskolci jóhírű koesigyaros hirdetésére.

A velünk szomszédos Abaujtona megyében Gönczön született Károli Gáspár jeles bibliafordító emlékére fölláttató szobor javára az akadozások már nagyobb szabásúvá váltak. Az abauji ev. ref. egyházmegye például egész lelkesedéssel tette magáévá a szoboralap ügyét és azon kívül, hogy 200 frtot szavazott meg e czebra, egyszersmind az egyházmegye egyházait esperesi körlevélben szólították fel arra, hogy lelkenként legalább egy—egy krral járuljanak a szép cél megvalósulásához. Továbbá végrehajtott bizottságot szerveztek, Fodor Pál esperes és Comáromy László elnöktele alatt, mely a tiszáninceni kerületi bizottsággal egyetértve, esetleg megbízásából a szobor helyére, az ünnepség lefolyására, a létesítendő felhasználására stb. nézve javaslatot készítsen. Az így tovább fejlesztésére s a testvéregyházak csatlakozására való fölhívására s minden szükséges intézkedés megtételére a tiszáninceni egyházkerületet kérték meg. Ezzel kapcsolatban ajánlólag terjesztette föl a kerületi gyűlésre az egyházmegye a romlásnak indult, de építő-művészeti műemlék becsével bíró vizsolyi templom javításügyét, azé a templomét, a melyben az első Károli-biblia nyomták, mert mint köztudomásu, a templom hátsó részében volt fölláttató az a sajtó, mely alól a híres vizsolyi biblia 1590-ben, tehát egy év múlva háromszáz

szünetével ez előtt került ki. — Vajha a mi vármegyénk és testületeink hasonló buzgósággal karolnák fel Tompa Mihály nagy költőnk emlékét, kinek hirtelen nem egy feleket és vármegyét szűk körben maradt.

Jótekönyv czélu hangverseny rendez f. hó 27-én Losonczi. a „Vigadó” dísztermében az ott állomásozó ezred tisztai kara az ott építendő kórház javára 1 firt belepti díjjal s esti 8 órai kezdettel.

A losonci kir. járásbíró fogházából nem rég két más fogolylyal együtt megszökött Csomán István rab is, kit gyilkossággal vádolnak. E három szökevény közül egy egészen a maga jó szántából ment vissza, ugyanis negyed napra a szökés után jelentkezett, hogy ő vissza-ment, mert azt a dolgot, melyért elszökött, immár elvégezte. Ki tenne fel az ilyet a börtön lakója felől?

Rómer Flóris, elhunyt jánosi-i apátról, különben nagyváradi kanonokról, kinek munkálkodása, ösztönzése folytán újított meg 1876-ban az Arpad korból fennmaradt jánosi-i templom, s a ki a régiség tudományában szerfölött nagy ismeretek birtokában vala, az „Archeologiai Értesítő” áprilisi számában gyászkeretes rovatban kegyelettel emlékezik meg, a m. tud. akadémia pedig emlékezésével tartásával örökíti meg emlékezetét. — Vajjon a mi vármegyénktől nem érdemelne meg a boldogult a jegyzőkönyv egy lapján néhány kegyeletes sorcskát?

Magyar népjátékok. A kolozsvári atletikai klub választmányi ülésén, Felméry Lajos egyetemi tanár nagy tetszéssel fogadott indítványt tett a magyar népjátékok dolgában. Előreboacsátva, hogy a klub már gondoskodott a régi magyar népjátékok összegyűjtéséről, azt ajánlotta, hogy vegyék is gyakorlatba mielőbb e testedző játékokat. Jelentette egyúttal, hogy egyetemi tanárokból és előkelő hivatalnokokból társaság alakult, a mely a lapdázást nyomban megkezdi, mihelyt alkalmas teret talál. Az atletikai klub, ezt kívánta az indítvány, küldjön ki néhány tagot, e társaság támogatására s válogassanak ki résztvevő tagokat az egyetem hallgatói és a középiskolák növendékei közül. A társaság reméli, hogy példájával megmenti az ifjúságot a kávéházban való testedéstől. A választmány egyhangulag elhatározta, hogy a klub összes tagjai esatlakozni fognak a lapdázó társasághoz. — Véleményünk szerint hivataluknál fogva szobában ülő felnőtt embereknek sem ártana a kalabriász helyett legalább vasárnap délután egy-egy szabad tere kirándulni, laptázi vagy valamely nemes angoljátékok, a mely a testet edzené, játszogatni!

Bon mot. A Hentaller Lajos könyvének „Görgey mint politikus” megjelenése alkalmából időszerűnek látjuk felemlíteni, hogy lapunk egy munkatársa Görgeyvel utazott, midőn Olaszországból haza érkezett s a beteg Kossuthról lévén szó, munkatársunk felemlítette a tábornok előtt, miszerint a lapokból olvasta, hogy Turinba Kossuthhoz utazott, mire a tábornok szokott kedélyes modorában válaszolta neki: „Ha oda megyek, legfeljebb haza hívtam volna Kossuthot!”

A cukor árának fölemelése, melyre a gyárosok mindenfelé törekedtek, nem igen fog tartósan sikerülni; Csehországban rövid ideig tartó drágulás után már is hanyatlás állott elő.

Unokahug és nagynéne. Igen mulatságos eset történt egy városban. Nem régiben ott egy anya a leányával egyszerre betegedeit le és mindkettőjüknek leánygyermekük született. A lebetegedettek körül levők azonban azt az esztelenséget követték el, hogy a két kis esecsemőt egyenlő ruháskákba öltöztették és egy közös bölesőbe helyezték. A folytonos nézés, bámulás, felvétel és letevés által a gyermekeket pedig annyira elcsigálták, hogy most már senki se tudja, melyik közülök az unokahug és melyik a nagynéne!

S z i n h á z.

Szerdán, ápril 17-én, „Czigány báró” Strauss operettje bérletben került színre, kevés számú közönség előtt. Az előadás jó volt, bár az illusi rettenetesen rontotta az az okori ezimbalom, melytől nem tudtak megszabadulni, ehhez járult még az a körülmény is, hogy a társulatnak éppen semmi díszlete nincs, mert a mi van, — ütött kopott, szinehagyott oldalfalak, sutfiak s a rettenetesen megfoltosított háttér-függöny — minden egyébnek inkább nevezhető, csak díszletnek nem. Más-különb az előadás elég jól ment; a czimszerep Lorándi kezei közt volt, hangja kellemes lyrai tenor, bár a magasabb fekvésben kissé fátyolozott és gyenge. Hatvaninét (Soffi) most bővebb alkalmunk volt megismerni, — élénk temperamentuma van és sok esinnal tud énekelni, mi által szerepének előnyeit képes kizsákmányolni; a közönség elismerését több jelenetben fejezte ki, sőt egy ízben érdekes tolettját is, mely égbekiáltó ellentétet képezett a fejedelmi palota oldalfalaival, megtapsolta. Lorándinéről is csak jót mondhatunk, — maszkban és játékban egyaránt megállta helyét, erős hangja a triókban gyakran elnyomta partnereit. Polgár Sándor többet érdemelne sorsánál: jó erő, ki nagyobb színpadon is bevállna, — érdekes completeit megismételték, mire nézve nem ártott volna, ha kissé bővebb szöveggel rendelkezik. Játéka feledteré a közönséggel azt a furcsa incidenst, mikor egy jelenetben fenhangan oda szökött a karmesternek: „kopogjon már nő!” Hatvani mint Gábor diák megállta helyét.

Csütörtök, április 18. „Sabin nők elrablása.” Kifogásaink a színpadnál kezdődnek — a darabról az van mondva, hogy „eredeti” bohózat, utána meg ez: „fordított” Benedek. Szerintünk vagy eredeti vagy fordított, de mindenesetre csak egyik epitheton illik a nevezett darabra és pedig a fordított. Bányai tanárnak a színpadon két neje van (szegény professzor!) pedig egygyel is alig képes boldogulni. A szereplők ismerősök lévén a színházba járó közönség előtt, ez alkalommal Polgárt kell különös elismeréssel kiemelniük, ki sok természetes humorral és őszinteséggel alakította a vándorszínész-igazgató szerepét. Mellette Borbély, mint Marosán, Aradi, mint a professor, s a nők közül Bogárdiné, Pártos Etel és Perzel Mari tünnek ki összevágó játékkal.

Pénteken és szombaton a következő nagy ünnepekre való tekintettel nem volt előadás, e helyett husvét első napján kétszer is megpróbálták a közönség közönyét

megtörni: délután olesó helyárrakkal a nép számára egy régi jó népszimű Szigeti „Vén bakancsos”-a került színre, de az olesó helyárrak dacára sem juthatott a színházi pénztár kívánt eredményre. Sokkal többen jelentek meg az esti előadáson, mikor Hatvaninét, Polgár és Bogárdiné és Borbély bohókódásain kitűnően mulathatott volna a közönség, ha bizonyos intermezzók a legérdekesebb jeleneteket nem zavarják meg. A karzatról egy bot hullott alá, a színpad menyezetről a vakolat omlott le. A „Csókon szerzett völegény” előadása így is sikert aratott s nagyobb számú közönséget érdemelt volna. Ünnepe második napján azonban a „Suhancz” előadásán telt ház volt a kassa regresszálódott, miből önként következik, hogy a következő előadásokra a társulat díszletei is valahára megtartják díszbevonulásukat, mert végtére is minden darabot, minden felvonást ugyanazon egy szobában, vagy erdőben játszani le, a színész urakra és a közönségre nézve egyformán kellemetlen. A Suhancz előadása egyike volt a legsikerültebbeknek, a szereplők mindnyájan kitűnő hangulatban voltak s ez elragadt a közönségre is, mely a tetszésnyilvánításban nem fukarkodott. Értesülésünk szerint a darabot közelebről, megismétlik, s akkor ne mulasszák el megnézni azok a kik nem látták e szép zenéjü s tréfás szövegü előadást, mely úgy látszik, Hatvaninénak egyik legkitűnőbb alakítása.

A társulat további itt időzésére illetőleg az existentia biztosítására Hatvani színgazgató új bérletet nyit, némileg leszállított árakkal, a mennyiben a kör- és első rangú zártszékek ára az új bérletben 12 előadásra, 8 firt lesz. Remélhetőleg e jobb sorsra érdemes társulatot a közönség ez alkalommal nagyobb támogatásban fogja részesíteni.

Adományok a Tompa-szoborra.

Eddigi gyűjtésünk	660 firt 53 kr.
A eszmadia ifj. által rendezett bál alkalmával a Tompa-szobor javára kiutalt teremdj a városi kapitányság részéről Miskolezi István részéről felajánlott két husvéti tojás kisorsolásából	12 firt — kr.
Madarassy Dezsőné	9 firt — kr.
Madarassy Ilonka gyűjtése	1 firt — kr.
Thuránszky Zoltán Ipolyvási	4 firt — kr.
Ifj. Matuska Adolf	2 firt — kr.
Dr. Kemény Andor	1 firt — kr.
Szabó Gyula Szalócz	1 firt — kr.
Ref. egyház	— firt 50 kr.
Szurmann István	— firt 50 kr.
Borza Pál	— firt 30 kr.
Vigtelki egyház	— firt 30 kr.
Ullmann József	— firt 30 kr.
Orvosi recipe	1 firt — kr.
Asztaltársaság dr. Lichtshein Adolf urnál	1 firt 80 kr.
Összes gyűjtésünk	694 firt 70 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Nyilttér. *)

Nyilatkozat.

Mohler Károly urnak e b. lapok f. évi 17. számában megjelent soráival szemben újra megerősitem mindannak igazságát, a mit én e b. lapok 16. számában elmondtam s a mit illetékes forum előtt bármikor bebizonyíthatok. Különbösen pedig olyan emberrel, a ki elég vakmerő rágalomnak mondani azt a tényt, a mit az ő jelenlétében hitelesített jegyzőkönyvek tartalmaznak s a ki elég jámbor saját botlását a katholicizmus ügyének himni, olyan emberrel, a kinek eljárását egy testület a köztisztességgel meg nem egyezőnek bélyegezte: én szóba nem állok. Bedar sértegetései és ijesztgetései méltók ö hozzám, és méltók arra, hogy minden önértékes és komoly ember által elítéltesenek.

Peres Sándor.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

A pokorágyi-utca 9. szám alatti ház, mely áll 3 szoba, konyha, kamara, pincze, az egész épület felett padlás és tágas fatartóból, folyó évi május 1-től bérbe kiadó. — Értekezhetni Rimaszombatban **BENYO BÉLA** tulajdonossal.

Portland-Cement,

hydraulikus mész

és

tüzmentes kátránypapiros tető fedésekhez

kapható:

BRAUN ZSIGMOND

vaskereskedőnél

RIMASZOMBATBAN.

Kiadó lakás.

Ferenczy-utca 8. sz. alatti házban egy két szobából álló garçon lakás butorozva, vagy a nélkül is bérbeadó.

Hirdetmény.

A Gömörmegyei Nép- és Iparbank — váltó-aláírók elkerülésével és bekebelezés nélkül — **hitelszövetkezeti kötvényekre**, 7% kamat fizetés mellett, kölcsönöket nyújt.

Rimaszombat, 1889. ápr. 15.

Az igazgatóság.

Szabad kézből eladó.

Rimaszombatban, a Jánosi-utca végén levő Lőrinczy-féle ház és kert szabad kézből eladó. Felőle lehet értekezni **Lőrinczy Györgynél.**

PÉNZT

sorsjegyekre, értékpapírokra, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, takarékpénztári betétkönyvecskékre, takarékpénztáraknál elzalogosított értékpapírokról szóló letétjegyekre, arany és ezüst pénzneműekre bámiily összegig olesón ad

LÖRÝ J.

4-5 bank-üzlete

Budapest, hatvani-utca 17. sz.

Árverési hirdetés.

A rimaszombati takarékpénztárnál az annak idején nem rendezett zálogtárgyak elárverezése folyó év április hó 26-án d-u. 2 órakor fog megtartani az intézet saját helyiségében.

Rimaszombat, 1889. április hó 6.

Az igazgatóság.

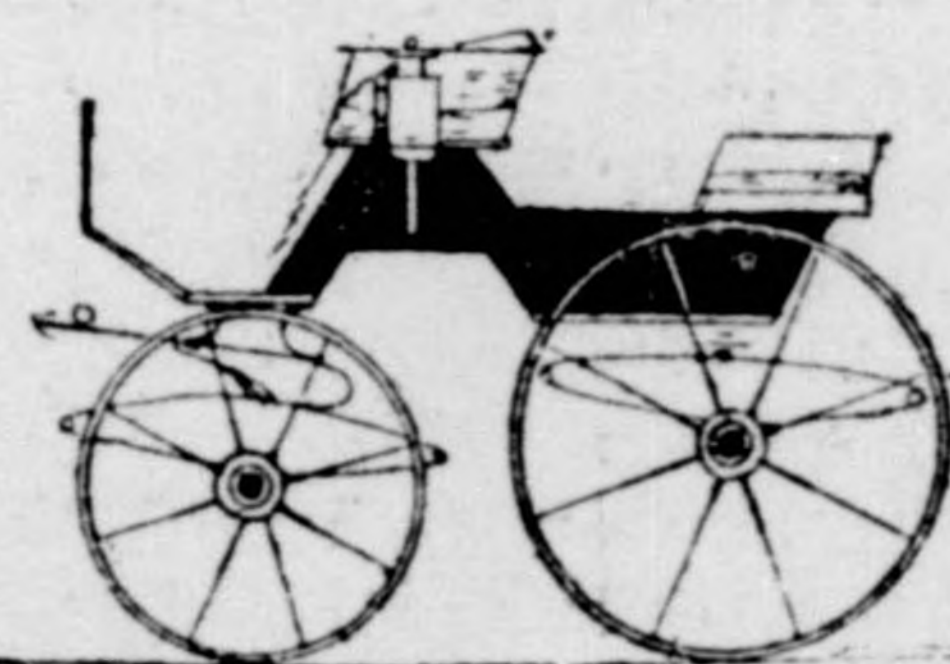
Legújabb amerikai rendszerű kocsik.

HEGEDÜS BERTALAN

kocsi-gyára és raktára

MISKOLCZON, zsolcazi kapu.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek közel 30 év óta fennálló **kocsi-gyárát**, hol mindenféle szerkezetű ruganyos és rugany nélküli kocsik nagy választékban készletben kaphatók

Javitó műhelyem elvállal régi, használt kocsik átalakítását a legújabb rendszerűekre, mindenféle kerékgyártó-, kovács-, nyerges- és fényező munkákat jutányos árban.

Használt kocsik újakra becseréltetnek. — Kívánatra a fizetések teljesítésére aratás utárig elvárok.

1-3

Új kocsikra két évi jótállás.